

Vastaanottaja:

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

22.5.2024

Asia: Lausunto Korsnäsin merituulivoimapuisto ja merikaapelireitit – hankkeen YVA-ohjelmasta (EPOELY/1287/2022)

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto Korsnäsin merituulivoimapuisto ja merikaapelireitit – hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Keskitymme lausunnossamme erityisesti lintuihin.

Haluamme aluksi tuoda esiin sen, ettemme pidä Korsnäsin merituulivoimalahanketta toteuttamiskelpoisena suunnittelualueen linnuston ja voimalan linnustovaikutusten vuoksi.

Mielestämme kannattaisi luopua hankesuunnitelmasta ja käyttää resurssit toisen toteuttamiskelpoisen ja sijoitukseltaan ristiriidattoman tuulivoimalahankkeen suunnitteluun.

Yleistä

Kyse on hyvin suuresta ja laajavaikutteisesta hankkeesta. Voimalan arvioitu vuosituotanto vastaisi noin 9 % Suomen nykyisestä sähkönkulutuksesta.

Hankealue osoitettiin maakuntakaavassa tuulivoimalatuotantoon, vaikka alueen linnustollista merkitystä ei oltu selvitetty ja vaikka kyseistä laajaa matalikkoaluetta pidettiin potentiaalisesti linnustollisesti tärkeänä. Tuulivoimaa ei ohjeistusten mukaan tulisi osoittaa ulkomeren matalikkoalueille, joiden linnustoa ei tunneta. Varovaisuusperiaatteen noudattamatta jättäminen on johtanut kestävän kehityksen kanssa ristiriitaiseen tilanteeseen.

Viime vuosien linnustolaskennat ovat osoittaneet alueen linnustollisesti poikkeuksellisen tärkeäksi. Voimala-alue sijoittuu suurelta osin Suomen tärkeimmälle mustalintujen kevätkerääntymisalueelle. Kerääntymisalue on tunnistettu maakunnallisesti tärkeäksi (MAALI, maakunnallisesti tärkeä lintualue) ja se on ehdolla kansainvälisesti tärkeäksi (IBA, Important Bird and Biodiversity Area) lintualueeksi.

Hankesuunnitelmassa tarkastellaan voimaloiden sijoittumisessa vain yhtä hankevaihtoehtoa (VE1). Vaihtoehtoina on, että hanketta ei toteuteta lainkaan (VE0) tai se toteutetaan suunnitelman mukaisena. Ottaen huomioon alueen tunnistettu linnustollinen merkitys, voisi olla mielekästä lisätä tarkasteluun vaihtoehto, jossa tuulivoimaa suunniteltaisiin nykyisen rajauksen länsipuolelle yli 20 metriä syville merialueille.

Levähtävä ja ruokaileva linnusto

Ohjelmassa ei mainita, että valtaosa tuulivoimala-alueesta kuuluu Närpiön–Korsnäsin merimatalikon maakunnallisesti tärkeään lintualueeseen (Ellermaa 2023). Merimatalikko on tärkein tiedossa oleva mustalinnun keväinen kerääntymisalue Suomessa. Närpiön Korsnäsin merimatalikon alue täyttää myös kansainvälisesti tärkeän lintualueen (IBA) kriteerit mustalinnun ja pilkkasiiven lukumäärien osalta. Osana vuonna 2024 valmistuvaa Suomen IBA- päivitystä, alue on ehdolla kansainväliseen IBA-luetteluun. IBA-status vahvistettaneen tämän vuoden aikana.

YVA-ohjelmassa on referoitu valikoivasti olemassa olevia linnustotietoja. Suomen ympäristökeskus on toimittanut hankkeen käyttöön Biodiversea LIFE-hankkeessa helikopterilla toteutettujen linnustolaskentojen aineiston, mutta niistä ei ole mainintaa ohjelmassa.

Biodiversea- hankkeessa Suomen ympäristökeskus teki vuonna 2023 helikopterilla linnustolaskentoja kaikilla ulkomerialueiden matalikoilla Itäiseltä Suomenlahdelta Merenkurkkuun. Laskennat vahvistivat aiemman käsityksen siitä, että tärkeitä vesilintujen muuтонаikaisia kerääntymisalueita on Suomen rannikkoalueilla vähän.

Biodiversea-hankkeen laskennat osoittavat suunnitellun voimala-alueen sijoittuvan suurelta osin merimatalikkoalueelle, joka on Suomen tärkeimpiä keväisiä merilintujen levähdysalueita. Alueella on runsaasti muun muassa ruokailevia mustalintuja, pilkkasiipiä ja ruokkeja.

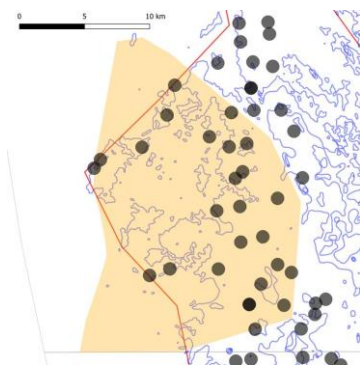
Ottaen huomioon alueelta tunnistetut linnustolliset arvot YVA-ohjelma ei vaikuta kaikilta osin objektiiviselta. Ohjelmassa muun muassa todetaan, että *”Alueella ei ole lainkaan veden pinnan alaisia matalikkoja (syvyys vaihtelee välillä 8-70 metriä, mutta pääasiassa on 10-40 m), jotka voisivat houkuttaa suuria määriä lepäileviä lintuja alueelle.”*

Linnustollisesta näkökulmasta suuri osa alueesta on kuitenkin matalikkoa, ja juuri sen vuoksi alueella on huomattavan paljon lintuja. Suomessa merilintulajit keskittyvät alle 20 metriä syville merialueille.

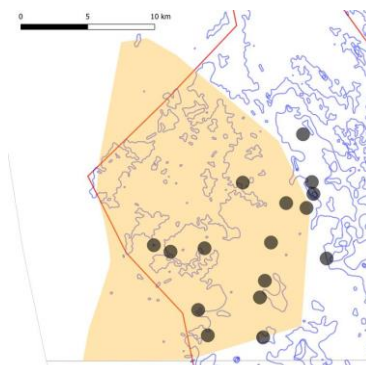
YVA-ohjelmassa todetaan, että mustalinnut ruokailisivat valtaosin 1,3-3,7 metriä syvillä alueilla viitaten Irlannissa Solway Firthin alueella tehtyyn tutkimukseen. Tutkimusta ei voi kuitenkaan yleistää Suomessa käytettäväksi. Mustalintujen ruokailusyvyys vaihtelee alueellisesti riippuen sopivan ravinnon saatavuudesta. Alueen lintuhavaintoaineistokin osoittaa mustalintuja havaitun yleisesti 10-20 metriä syvillä alueilla. Ruokaillessa syvälle sukeltaminen on ominaista monille alueella tavattavilla lajeille, kuten mustalinnulle, pilkkasiivelle ja ruokille.

Lintujen esiintymisen visualisoimiseksi alla oleviin kuviin on koottu Biodiversea-hankkeen kevätlaskennassa alueella havaitut ruokit sekä merkittävimmät mustalinnun ja pilkkasiiven kerääntymät. Karttojen syvyyskäyrät on rajattu 20 metriin. Aineiston © Suomen ympäristökeskus.

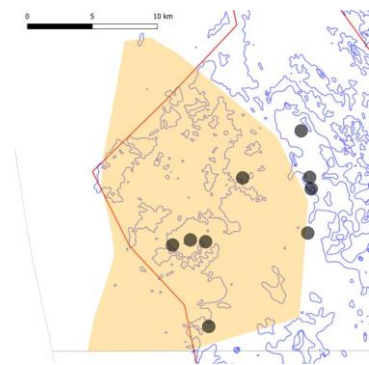
Ruokki

Mustalintu min 500 yks

Pilkkasiipi min 100 yks

Läpimuutto

Alueen kautta tapahtuvaa lintujen muuttoa käsitellään suunnitelmassa ylimalkaisesti. Valtakunnallisten päämuuttoreittien osalta viitataan vuoden 2014 selvitykseen. Suurikokoisten lajien päivämuuton päämuuttoreiteistä on kuitenkin julkaistu päivitys vuonna 2023 (Lehtiniemi & Toivanen 2023). Kyseisiä reittejä on kuitenkin käytetty liiteaineistossa olevassa linnustoselvityksessä (Kannonlahti 2023).

Ohjelman linnustoselvitykset

YVA-ohjelmassa ei kerrota, millä perusteilla suunnitellut ja tehdyt selvitykset on valittu. Selvitysten valinta ei näytä perustuvan mihinkään yleisesti käytössä olevaan standardiin tai ohjeistukseen.

Ohjelmassa ei esimerkiksi mainita lainkaan Suomen ympäristökeskuksen ohjetta luontoselvitysten ja luontovaikutusten arviointien tekemiseksi (Mäkelä & Salo 2023). Ohjelma ei myöskään seuraa tai siinä mainita Itämerellä yleisesti merituulivoimalaselvityksissä käytettyä Saksan standardia (Bundesamt für Seeschiffahrt und Hydrographie 2013) tai siitä Suomen oloihin sovellettua lintuja koskevaa suositusta (BirdLife Suomi 2023).

Pidämme välttämättömänä, että kaikissa merituulivoimalahankkeissa tehdään selvitykset samalla tavalla, jotta alueilta saadaan riittävät tiedot ja eri alueilla tehdyt selvitykset ovat vertailukelpoisia keskenään. Sama vertailukelpoisuus koskee myös vaikutusten arviointien johtopäätöksiä. Mielestämme YVA-ohjelmaa tulee lintuja koskien huomattavasti täydentää.

Alueella levähtävää ja ruokailevaa vesilinnustoa on selvitetty vain venelaskennoin, ja samaa metodologiaa on tarkoitus käyttää edelleen. Venelaskennat antavat linnustosta vääristyneen kuvan, koska suuri osa linnuista jää havaitsematta. Edellä mainitut Biodiversea-hankkeen helikopterilaskennat osoittavat menetelmän ylivertauisuuden venelaskentoihin nähden. Pidämme välttämättömänä, että YVA-ohjelmaan lisätään kattavat helikopterilaskennat erityisesti kevätmuuttoajalle (huhti-toukokuu), jolloin alueen erityinen merkitys kevätkaikaisena ruokailualueena on todettu. Riittävän kuvan saamiseksi laskentoja tulee tehdä useina eri päivinä ja vähintään kahtena vuonna, koska lintujen ruokailu- ja lepäilyalueet vaihtelevat sekä päivien että vuosien välillä.

Hankealueella ruokailee runsaasti ruokkeja. Avomerituulivoimaloiden tiedetään karkottavan merilintulajeja, kuten kuikka- ja ruokkilintuja yli kymmenen kilometrin etäisyydeltä (esim. Peschko ym 2020). Alue on kansainvälisesti erityisen tärkeä mustalinnulle ja maailmanlaajuisesti uhanalaiselle pilkkasiivelle. Mustalinnun on todettu olevan erityisen herkkä tuulivoimaloiden häiriövaikutuksille. Pilkkasiiven häiriövastetta tuulivoimaloihin ei tiettävästi tunneta.

Koska tuulivoimaloilla on yli 10 kilometrin etäisyydelle ulottuva karkotusvaikutus kaakkurille ja ruokkilinnuille, pidämme tarpeellisena, että YVA-ohjelman helikopterilaskennoin selvitetään, onko voimala-alueen vaikutuspiirissä alueita, joille kaakkureita tai ruokkilintuja kerääntyy, ja joihin voimaloilla on potentiaalisesti haitallinen vaikutus.

Alueen kautta päiväaikaan muuttava linnusto tunnetaan vajavaisesti, mutta yömuuttoa ei tunneta lainkaan. On huomattava, että suurin osa linnuista muuttaa öisin ja yömuuttajista merkittävä osa muuttaa tuulivoimaloiden toimintakorkeuksilla. Vähäisen valon vuoksi lintujen kyky havaita tuulivoimalat yöaikaan on huono. Yömuuton sijoittumisen selvittämisen tulee olla keskeinen osa YVA-ohjelmaa. Sitä ei ole kuitenkaan ohjelmassa lainkaan.

Yömuuttoa ei voi lainkaan havainnoida visuaalisesti, vaan sen selvittäminen perustuu lintututkan käyttöön. Laajojen avomerialueiden muuttoselvityksissä visuaalinen havainnointi on myös valoisaa aikaan luonteeltaan tutkaseurantaa täydentävää.

Jotta alueen läpi muuttavista linnuista saadaan riittävä kuva, tulee selvitystä varten sijoittaa eri kokoiset linnut hyvin erittelevä lintututka siten, että sillä pystytään havaitsemaan muuttavat linnut koko suunnittelualueella. Tutkan toiminta-alue tulee kattaa koko toiminta-alue ja voimaloiden lapojen liikealueen korkeus sekä kohtuullinen varoetäisyys lapojen ala- ja yläpuolelta. Tutkaseurannan tulee kattaa vähintään kahtena vuonna sekä kevätkuukausi (1.3.-15.6.) että syyskuukausi (1.7.-31.12), ja seuranta tulee toteuttaa lähes päivittäin seudun kautta todennäköisesti muuttavien lajien päämuuttoaikoina.

Pidämme edellä esitetyn perusteella välttämättömänä, että ohjelmaan lisätään lintututkan käyttö lintujen muuton selvittämiseksi.

YVA-ohjelmassa mainitaan, että vaikutusten arvioinnissa on tarkoitus tehdä törmäysmallinnukset oleellisten lajien osalta viitaten valtakunnallisiin lintujen päämuuttoreitteihin. Ilman tietoa lintujen muuttokorkeuksista ja alueen kautta päivä- ja yöaikaan tapahtuvien lentojen lukumääristä törmäysmallinnusta ei voi tehdä. On tärkeää, että törmäysmallinnuksessa arvioidaan myös lähiseudulla pesivien lintujen ruokailulennot.

On todennäköistä, että rannikkoalueen saarilla ja luodoilla pesivät tiirat, lokit ja ruokit ulottavat ruokailulentoja kyseiselle matalikkoalueelle. YVA-ohjelmassa ei ole esitetty, millä menetelmin selvitetään, onko alueella merkitystä rannikolla pesivien lintujen pesimäaikaisena ravinnonhakualueena. Tämän selvittäminen on tärkeää muun muassa Natura-alueiden linnustoon mahdollisesti kohdistuvien vaikutusten arvioimisessa. Ruokailualueiden selvittäminen on mahdollista gps-paikantimien avulla, mutta YVA-ohjelmassa ei ole niistä mitään mainintaa. Mielestämme ohjelmaan pitää lisätä lähimpien Natura-alueiden pesivien lintujen ruokailualueiden paikanninseuranta niille lajeille, joiden ruokailulennot ovat pitkiä ja suuntautuvat myös ulkomerelle.

Toistaiseksi hyvin puutteellisten linnustaselvitysten vuoksi emme pidä YVA-selostuksessa mainittua alustavaa aikatauluarviota selostuksen valmistumisesta vuonna 2025 mahdollisena, sillä täydentävät selvitykset vaativat lisää selvityksiä vähintään vuosina 2025 ja 2026.

YVA-ohjelmassa olisi hyvä myös mainita, että vaikutusten arvioinnissa tullaan käyttämään uusinta tutkimustietoa ja kussakin arviossa viittaamaan tutkimukseen, johon arvio perustuu. Tämän tulee olla keskeinen periaate, jota ilman osallisten on vaikea ymmärtää YVAN tuloksia ja johtopäätöksiä.

Muita huomioita ohjelmasta

Merisähköasemista todetaan, että asemarakennuksen pinta-alaksi tulisi noin 2000 neliometriä, ja ne olisivat keskimäärin 65 metriä meren pinnan yläpuolella. Hankkeessa on arvioitu tarvittavan kaksi merisähköasemaa. On ilmeistä, että avomerellä sijaitseva merisähköasema tarjoaa linnuille houkuttelevan laskeutumisalustan alueella, jossa ei ole muita laskeutumiseen sopivia rakenteita. Ne voivat houkuttaa tiettyjä tuulivoimaloita sietäviä lintulajeja laskeutumaan tuulivoimala-alueelle lisäten riskiä törmäyksille ja jopa sähköiskuriskiä. Pidämme tärkeänä, että ohjelmassa arvioidaan merisähköasemien merkitys lintujen houkuttelijana ja sähköiskukuolemien aiheuttajana sekä keinoista vähentää näitä.

Ohjelmassa esitetään meriläjitystä tehtävän kahdelle paikalle tuulivoimala-alueen sisällä. Tuulivoimala-alue on tulossa kovapohjaiselle matalikkoalueelle ja pidämme suunnitelmaa riskialttiina, vaikka läjitys tehtäisiinkin syvempiin kohtiin. Läjitys aiheuttaa riskin kevyen maa-aineksen ja lietteen kulkeutumista lähialueiden matalikkojen koville pohjille, mikä heikentää koville pohjille kiinnittyvien eliöiden, kuten

levien ja simpukoiden elinmahdollisuuksia, millä voi olla vaikutuksia ravintoketjuun. Läjitys pitäisi tehdä suunnittelualueen länsipuolen syville alueille, joiden pohjalla on niukasti monimuotoisuutta.

Alueen rannikkolinja on keskeisimpiä lintujen päämuuttoreittien keskittymäalueita Suomessa. Lintujen muutto keskittyy paitsi merelle myös maan päälle lähelle rannikkoa. Ohjelmassa ei ole käsitelty erilaisia teknisiä vaihtoehtoja sähkönsiirtokaapeleiden rantautumisessa, eikä se sisällä lainkaan maalla tapahtuva sähkön siirtoa, vaikka se on tärkeä osa hankkeen kokonaisvaikutuksia. Sähkönsiirto mantereella on tarkoitus käsitellä erillisessä YVA-menettelyssä, mikä vaikeuttaa hankekokonaisuuden kaikkien vaikutusten ymmärtämistä. Muuttoreitin kanssa risteävät voimalinjat aiheuttavat linnuille törmäysriskin. Sen lisäksi, että sähkön siirto maalla ja siihen liittyvä vaikutukset tulee arvioida osana YVA-ohjelmaa, tulee tarkastelussa käsitellä sähkönsiirrosta vaihtoehtoa, jossa voimajohdot johdetaan rannikkolinjalla maakaapeloinnilla esim. viistoporaustekniikkaa käyttäen, jolloin ilmajohtimia ei tulisi lainkaan rannikon välittömään läheisyyteen.

YVA-ohjelmassa ei ole käsitelty lainkaan hankkeessa tarvittavan kiviaineksen tuotantoa. Kiviainesta tarvitaan valtavasti sekä voimaloiden perustuksiin että pohjassa kulkevien kaapeleiden suojaamiseen. Pidämme kiviaineksen tuotantoa keskeisenä vaikutuksena, joka tulee myös käsitellä YVA-ohjelmassa.

Selostuksessa käytetään termiä habitaattidirektiivi. Habitats directive on kuitenkin suomeksi luontodirektiivi. Väärän termin käyttö voi aiheuttaa osallisissa hämmennystä.

Haluamme lisäksi muistuttaa, että HELCOMin (HELCOM 2013) mukaan tuulivoimaloita ei tule sijoittaa linnuille tärkeille alueille, eikä päämuuttoreiteille. Suunnitelma on siis ristiriidassa Suomen hyväksymien kansainvälisten ohjeiden kanssa.

Pyydämme hanketoimijoita ja ELY-keskusta ottamaan huomioon edellä esittämämme.

BirdLife Suomen puolesta

Aki Arkiomaa, toiminnanjohtaja

Merenkurkun Lintutieteellisen Yhdistyksen puolesta

Anne Paadar, puheenjohtaja

Viitteet:

- [BirdLife Suomi 2023: Avomerituulivoimaloiden linnustoselvitykset. Internet-dokumentti.](#)
- [Bundesamt für Seeschifffahrt und Hydrographie 2013: Standard, Investigation of the Impacts of Offshore Wind Turbines on the Marine Environment \(StUK4\). 87 pp.](#)
- [Ellermaa, M. 2023: Suupohjan maakunnallisesti tärkeät lintualueet \(MAALI\) kerääntyville linnuille.](#)
- [HELCOM 2013: HELCOM Recommendation 34E/1, "Safeguarding important bird habitats and migration routes in the Baltic Sea from negative effects of wind and wave energy production at sea". HELCOM Ministerial Declaration adopted by the 2013 HELCOM Ministerial Meeting.](#)

- [Kannonlahti, J. 2023: Korsnäsin merituulivoimapuiston linnustoselvitykset 2021-2023. VECIV, Vaasan yliopisto 110 s.](#)
- [Lehtiniemi, T. & Toivanen, T. 2023: Lintujen päämuuttoreitit Suomessa –päivitys 2023. BirdLife Suomi 47 s.](#)
- [Mäkelä, K. & Salo, P. 2023: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43 | 2023.](#)
- [Peschko V, Mendel B, Müller S, Markones N, Mercker M, Garthe S. 2020: Effects of offshore windfarms on seabird abundance: Strong effects in spring and in the breeding season. Mar Environ Res. 2020.](#)